

DIGITAL DIVIDE, DIGITAL SKILLS, INFORMACE ONLINE

ZUR387

Lenka Dědková

Aktuality

- https://zpravy.aktualne.cz/domaci/socialni-site-jsou-jako-heroin-zvysuji-riziko-deprese-zhorsu/r~fdf78e78c87911e79704ac1f6b220ee8/?_ga=2.113156740.1406921308.1511030710-192020557.1498714616
- ZŠ Plynárenská
- https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zs-plynarenska-rasismus-1trida-facebook-reakce-policie_1711160600_ogo

Typy MT

- Sekvenční – úkol začíná až po dokončení předchozího úkolu
  - V podstatě není MT, ve výzkumech jako kontrolní úroveň
- Paralelní – úkoly se dělají ve stejnou dobu, maximální úroveň překryvu
  - Obtížné – dělit takto pozornost ani neumíme, možné při úkolech vyžadujících jiný typ pozornosti (hudba + čtení)
- Prokládání úkolů – před jejich dokončením
  - Typické pro PC MT
  - Záměrné x nucené

MT jako škála

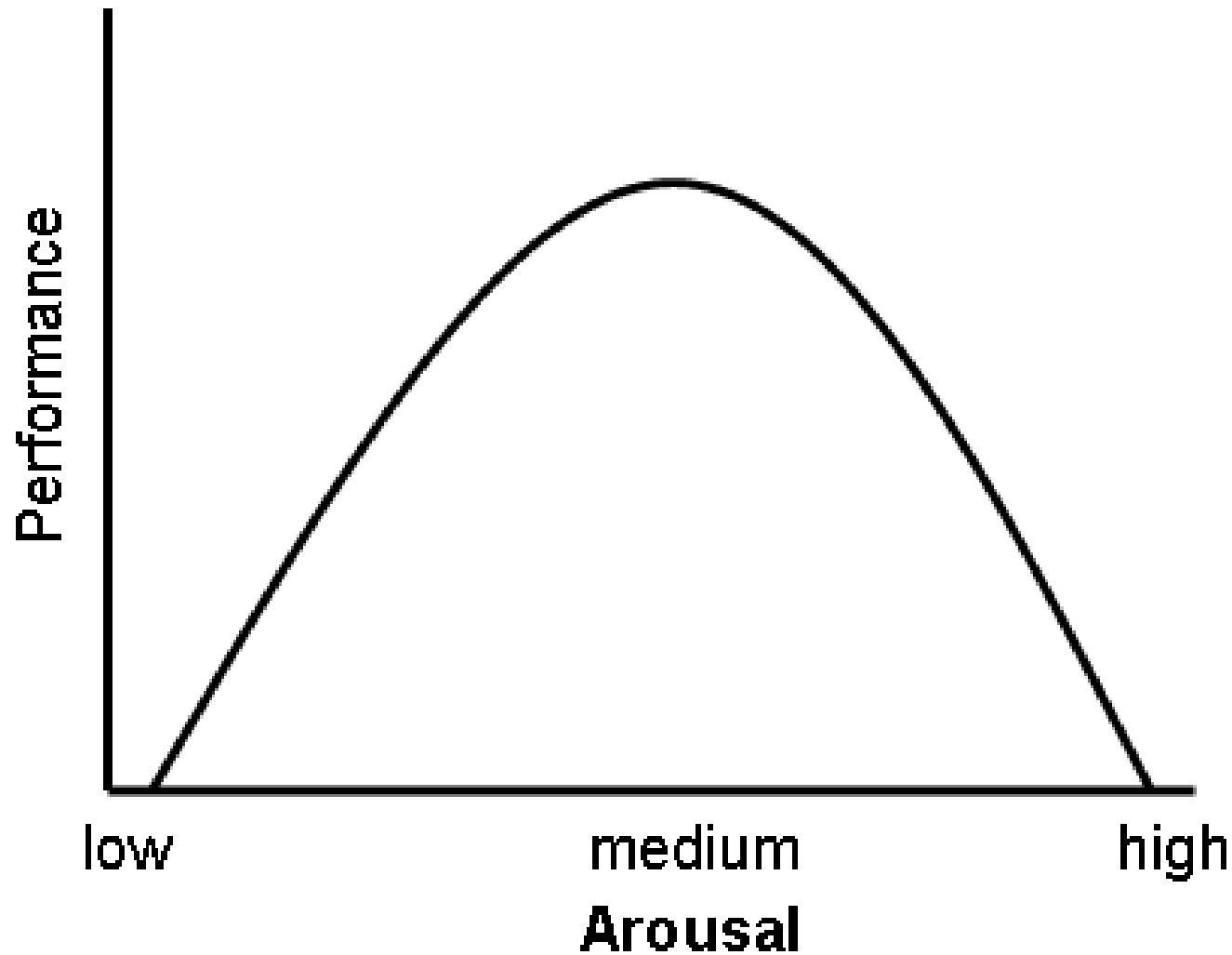
- Kontinuum podle doby, po jaké přepneme na druhý úkol

Umíme to všichni?

- Chůze + jídlo
- Chůze + rozhovor
- Chůze + telefonování
- Řízení + telefonování
- Poslech hudby + uklízení
- Poslech hudby + čtení
- Televize + čtení
- Čtení + ostatní lidé bavící se v místnosti
- Rozhovor + zavazování tkaniček u bot

- Učení + ?

Yerkes-Dodsonův zákon

Digital divide

- Digitální propast
- Původně rozdíl mezi lidmi, kteří měli a neměli přístup k ICT

Jaké benefity díky internetu máte?

- (o co byste přišli nebo co by se ztížilo, pokud byste nemohli internet/chytrý telefon/.. používat?)
- Finanční transakce
- Vládní služby, informace
- Zdravotní informace
- Komunikace s dalšími lidmi
- Hledání práce
- Hledání nemovitosti
- Hledání nejvýhodnější koupě zboží

Digital divide

- Digitální propast
- Původně rozdíl mezi lidmi, kteří měli a neměli přístup k ICT
- = nerovnost způsobená nerovnou dostupností technologií
- Řada výzkumů ukazujících nerovnoměrný přístup k ICT závislý na SES, příjmu, pohlaví, vzdělání, věku, místě bydliště a rase
- Pozitivum takové definice?
  - (Metodologické okénko)

Jenže..

- ...nejde jen o přístup (access, have-have not)
- ...ale i to, že technologie lze používat různými způsoby
- ...celá řada proměnných ovlivňujících způsob, jakým (ne)používáme ICT
  - Sociální, psychologické, ekonomické, pragmatické...

Van Dijk – Překážky v dostupnosti ICT

- 4 druhy překážek v přístupu a typy přístupu, kterým brání:
  - Nedostatek základní dig.zkušenosti způsobený nedostatkem zájmu, strachem z PC, neatraktivitou technologie („mental access“)
  - Nevlastnění PC a připojení („material access“)
  - Nedostatek DS způsobený nedostatečným vzděláním nebo soc.podporou („skills access“)
  - Nedostatek příležitostí být na PC („usage access“)

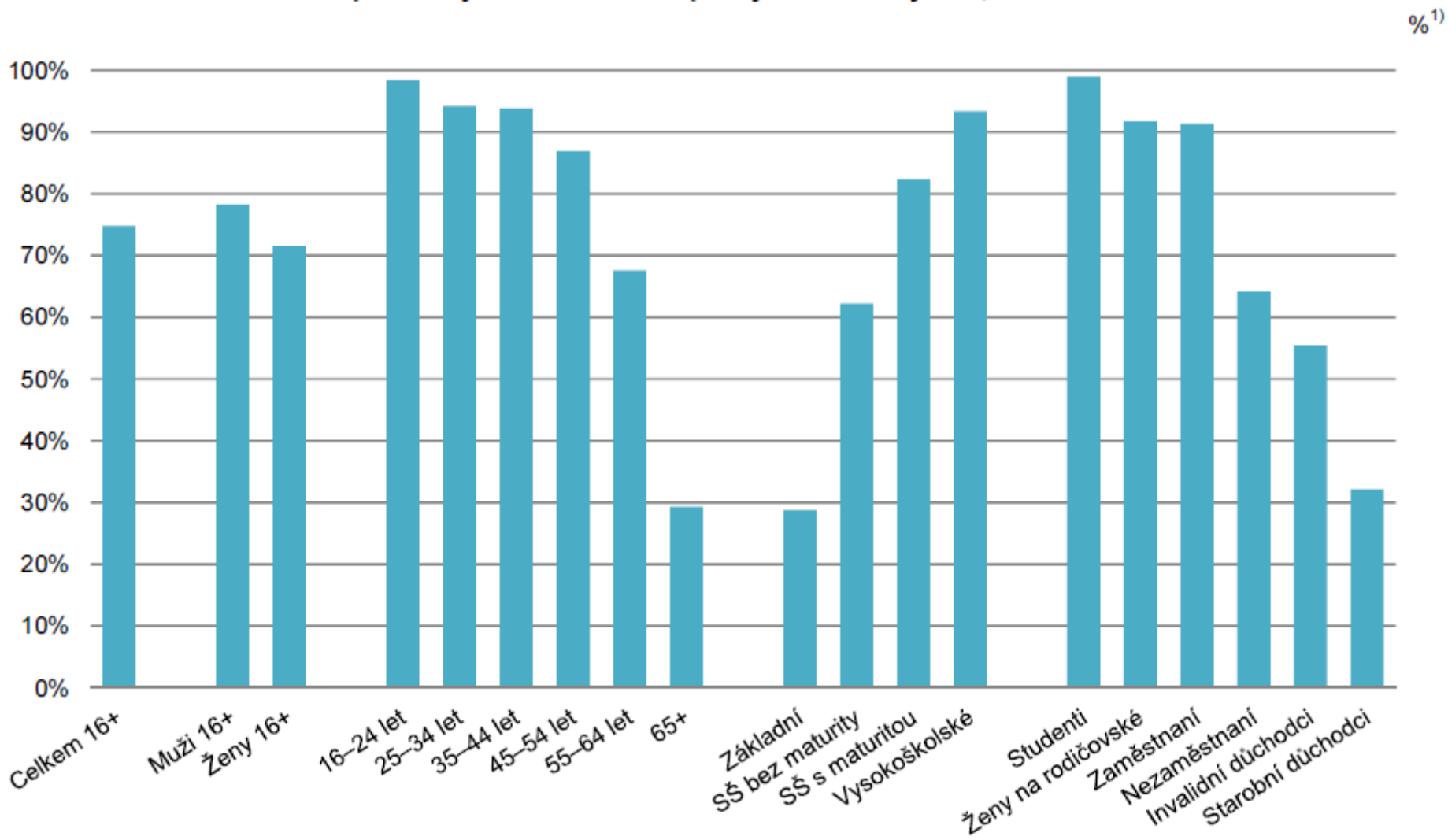
- Bandura: self-efficacy (vědomí vlastní účinnosti)
  - To, zda věříme, že něco dokážeme (nebo nedokážeme), ovlivňuje naše chování
    - Do dané činnosti se mnohdy vůbec nepustíme
    - Nebo ji omezíme na nezbytné minimum
- digital self-efficacy
  - Do jaké míry si myslím, že dokážu efektivně pracovat s technologiemi
  - Lidé s nižším digital self-efficacy na internetu dělají menší šíři věcí

Digital divide dnes

- Faktické (ne)vlastnění PC a připojení – ve vyspělých zemích jen velmi málo lidí nemá možnost připojení, i když i tak stále rozdíl
- Může být na různých úrovních společnosti
  - SES
  - Gender
  - Generace

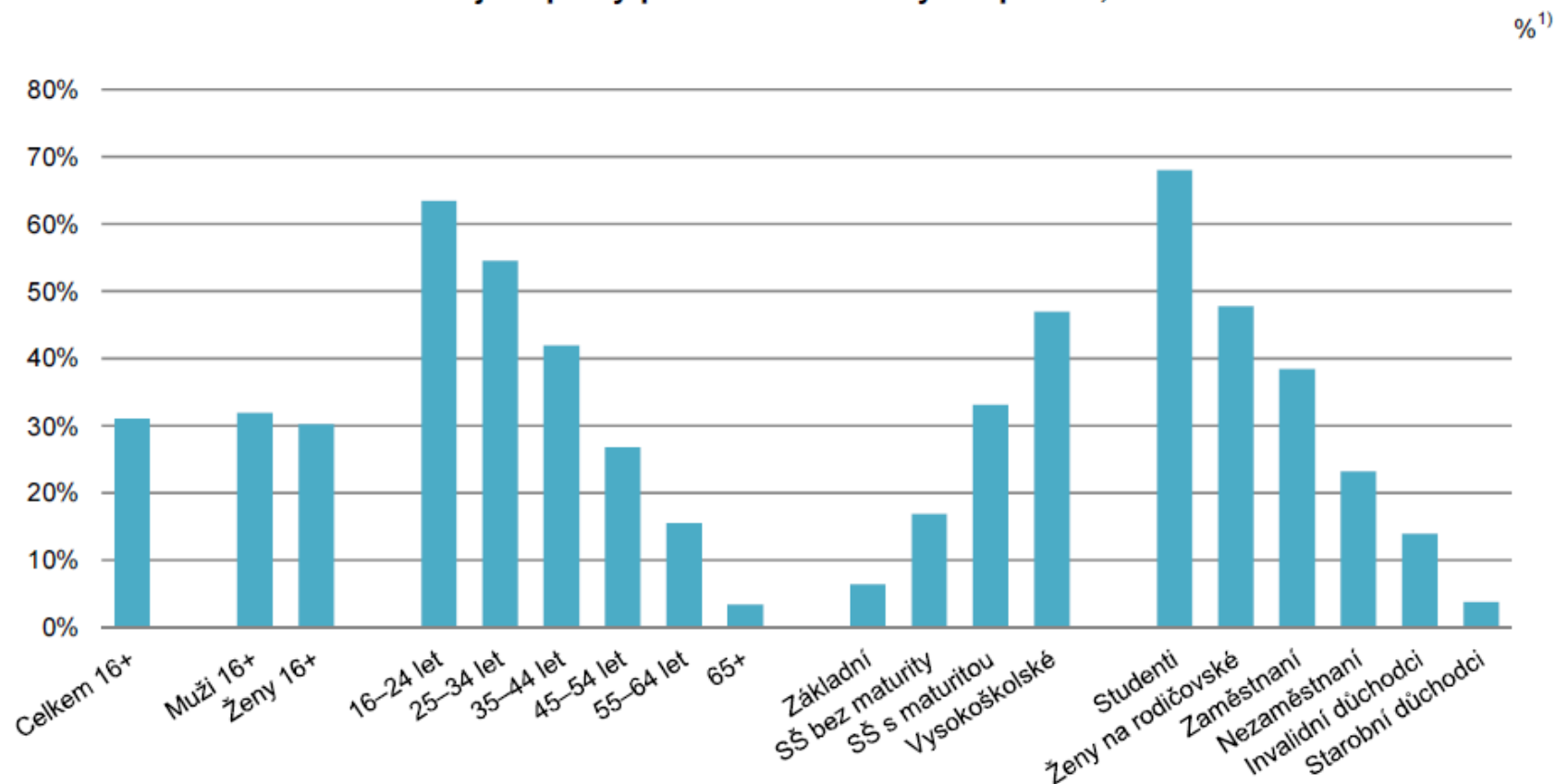
V ČR: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyuzivani-informacnich-a-komunikacnich-technologii-v-domacnostech-a-mezi-jednotlivci-2017>

Graf 23: Jednotlivci v ČR používající internet alespoň jednou za týden, 2017

Konkrétní online aktivita (u dalších aktivit velmi podobný vzorec)

Graf 33: Jednotlivci v ČR zasílající zprávy pomocí internetových aplikací, 2017

Generační digital divide: Digital natives

- Don Tapscott (1998) – Net generation
- **Marc Prensky (2001) – Digital natives**
- Veen a Vrakking (2006) – Homo zappiens

- Computer generation
- Net-gen, always on...

Marc Prensky (2001)

- Digital natives x digital immigrants
- Dig.imigranti: jako imigranti se mohou naučit spoustu věcí o nové kultuře, ale nikdy nebudou její úplnou součástí
- Jakoby se učili nový jazyk v dospělosti – nikdy ho už nezvládnou dokonale

„Přízvuk“ digital immigrants

- V dig.podobě je to např. vyhledávání informací v první řadě v offline zdrojích, čtení manuálu k programům namísto víry, že se program naučí při jeho používání, tisk emailů, tisk textů pro ruční editování...

Digital natives (stále Prensky)

- Neuroplasticita – schopnost mozku měnit svoji strukturu v závislosti na prostředí
- Mozky dnešních mladých jsou odlišné od starších, protože vyrůstaly v jiném prostředí
  - není dokázáno
- Změnily se vzorce myšlení

Digital natives II.

- Děti tráví spoustu času na PC – hraní her, internet – soustředěné, zároveň ale multitasking, časté přepínání mezi aplikacemi – paralelní aktivity na rozdíl od sériových + interaktivita
- Vyučování postaveno sériově a pasivně – děti se hned nudí
- → vyučování pomocí dobře vyrobených interaktivních her

Digital immigrants II.

- Problém ve vzdělávání – dig.imigranti mají učit dig.natives
- Nechápu, že se mladí učí při TV nebo poslouchání hudby, protože oni sami to neumějí
- Nevěří, že učení může být zábavné

Kritika

- Děti se učením neučí jen látce, ale i zodpovědnosti, trpělivosti... učí se, že je potřeba i přes nepříjemné pocity někdy „zabrat“, že život není jen hra
- Rychlost, změna... → nedostatek času na reflektování zkušeností, na vytváření mentálních modelů zkušeností
- K čemu je Prensky dobrý?
  - Zamyslet se nad tím, co se díky ICT změnilo v procesu získávání informací
  - Jak využít ICT ve výuce, práci...
  - Přijmout, že to, jak se to „dělalo vždycky“, není jediná správná cesta

Digital divide: Genderová perspektiva

- Ono & Zavodny (2016)
- Have vs. have nots
  - S ohledem na gender se postupně snižuje a v některých zemích už vymizel (USA)
- Používání
  - Ženy používají technologie méně často, kratší dobu a v menším rozsahu aktivit
- Sel-efficacy
  - Ženy reportují nižší důvěru ve vlastní schopnosti technologie používat a vyšší diskomfort při používání
  - Patrně souvisí i se stereotypním rozdělením práce v domácnosti (ženy mají méně volného času)
- Hargittai & Shafer (2006): regrese s plněním zadaných úkolů
  - Signifikantní prediktory: věk, vzdělání, zkušenost s internetem
  - Žádný rozdíl mezi muži a ženami
  - A přesto se ženy samy hodnotily jako horší než muži

Digital divide: Genderová perspektiva

- Fleischmann et al. (2016)
- Experiment
  - Žena ucházející se o (studentskou) práci v IT
  - Součástí materiálu byly výsledky v testu dovedností
  - Rozdíl v podnětovém materiálu: oblečení a make-up (feminine vs. neutral outfit)
  - Každý participant hodnotil 2 ženy ze 4
  - Př:

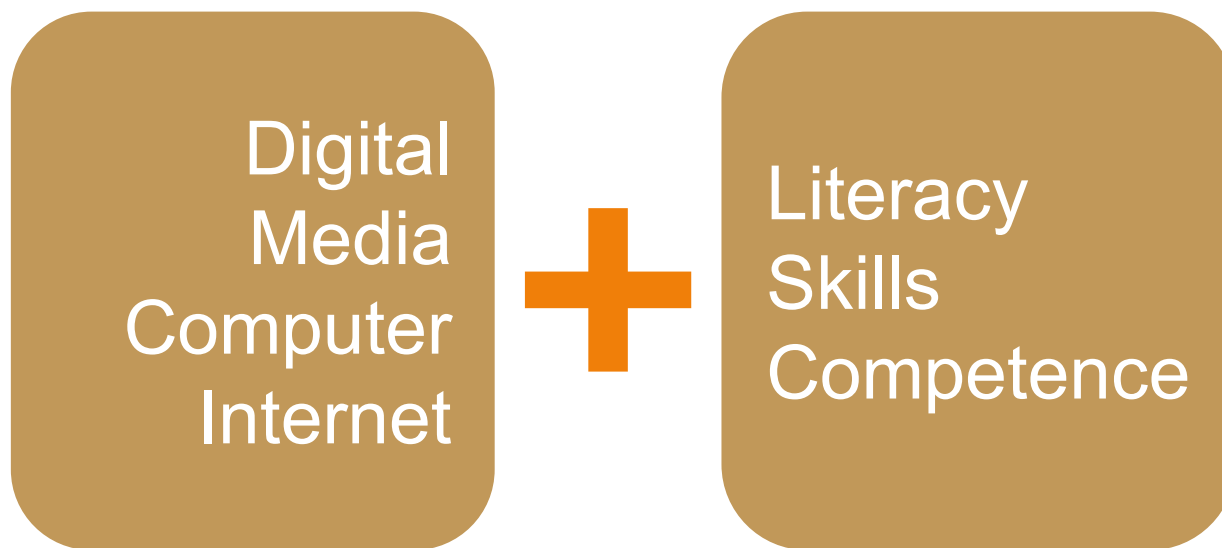

Výsledky

- Ohodnocení schopností
  - Neutral outfit vnímaná jako schopnější (zvládne zadaný test za kratší dobu, bude v něm úspěšnější, má vyšší digitální dovednosti)
  - U žen s neutral outfitem participanti připisovali úspěch dovednostem uchazečky a neúspěch bad luck
  - U žen s feminine outfitem úspěch připisovali štěstí a neúspěch nedostatku dovedností
- Feminine ženy hodnoceny jako více sebevědomé, ale méně kompetentní, méně inteligentní a méně „likeable“
- V analýzách žádné anebo jen malé efekty pohlaví participantů

Second-level digital divide

- Na základě dovedností nebo schopností zvládnout požadavky vysoce technické společnosti

Digital skills

- Proč jsou DS tak důležité
  - Vyšší míra DS má zlepšovat využívání pozitiv na internetu a omezit zažívání negativ (případně zlepšit coping s negativy)
- Digitální gramotnost:
- Minimální dovednosti, které umožňují uživateli efektivně pracovat se softwarem nebo získávat potřebné informace
  - Funkční definice

Hargittai (2002)

- DS jako schopnost efektivně hledat informace na webu
- Pozorování a rozhovory s 54 náhodně vybranými uživateli internetu z předměstí New Jersey

Výzkum - metoda

- Úkol – najít na internetu:
  - Informace o lokálních kulturních událostech (divadlo, kino, koncerty..)
  - Hudbu, kterou by mohli poslouchat online
  - Web.stránku porovnávající postoje prezidentských kandidátů na potraty
  - Daňový formulář
  - Umění od dětí

Výzkum – výsledky

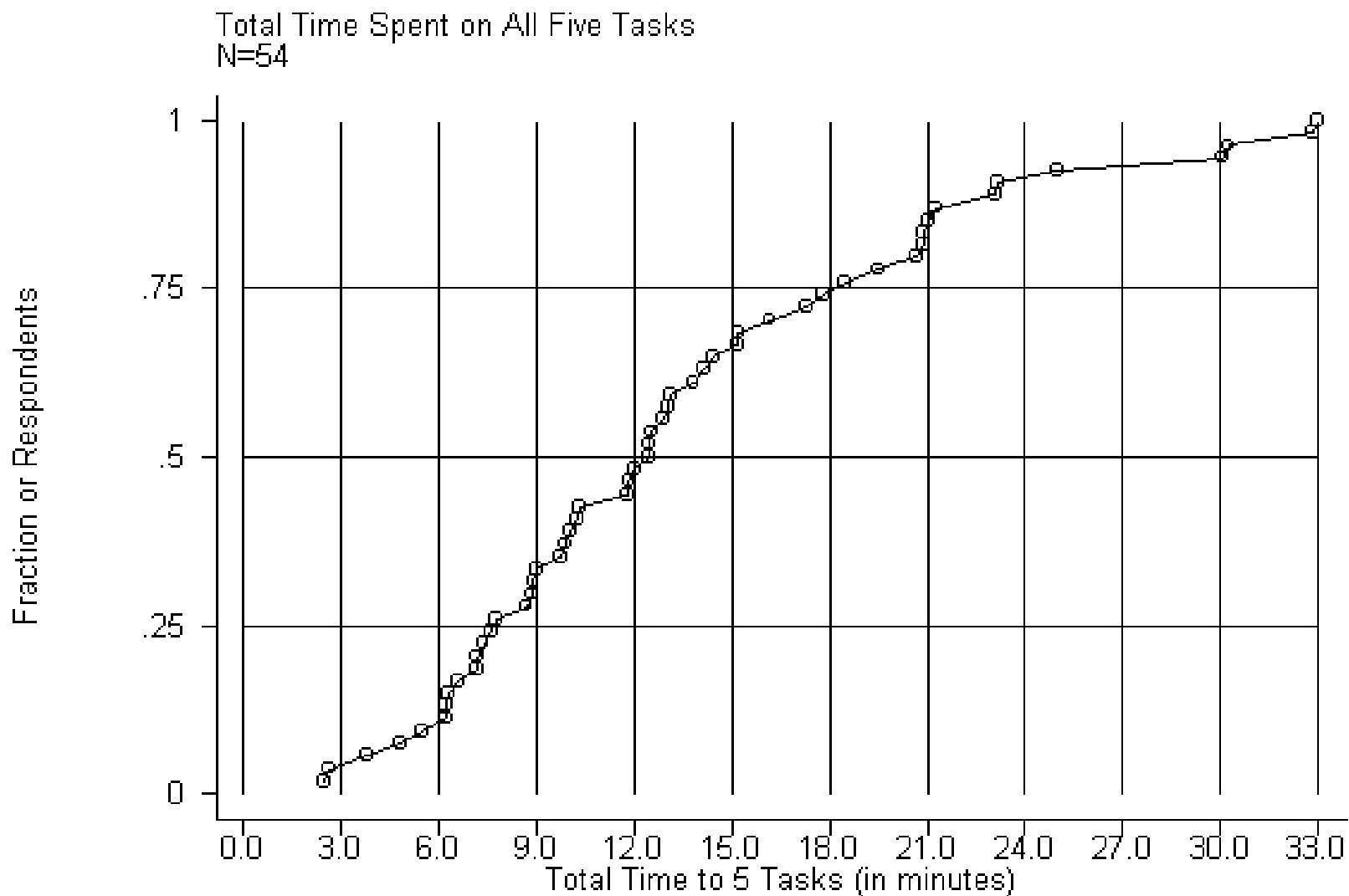
- Dovednost – definována úspěšným nalezením požadovaného obsahu + časem

- polovina lidí zvládla všechny úkoly, 31,5 % 4 z 5, zbylých 10 zvládlo 1-3 úkoly

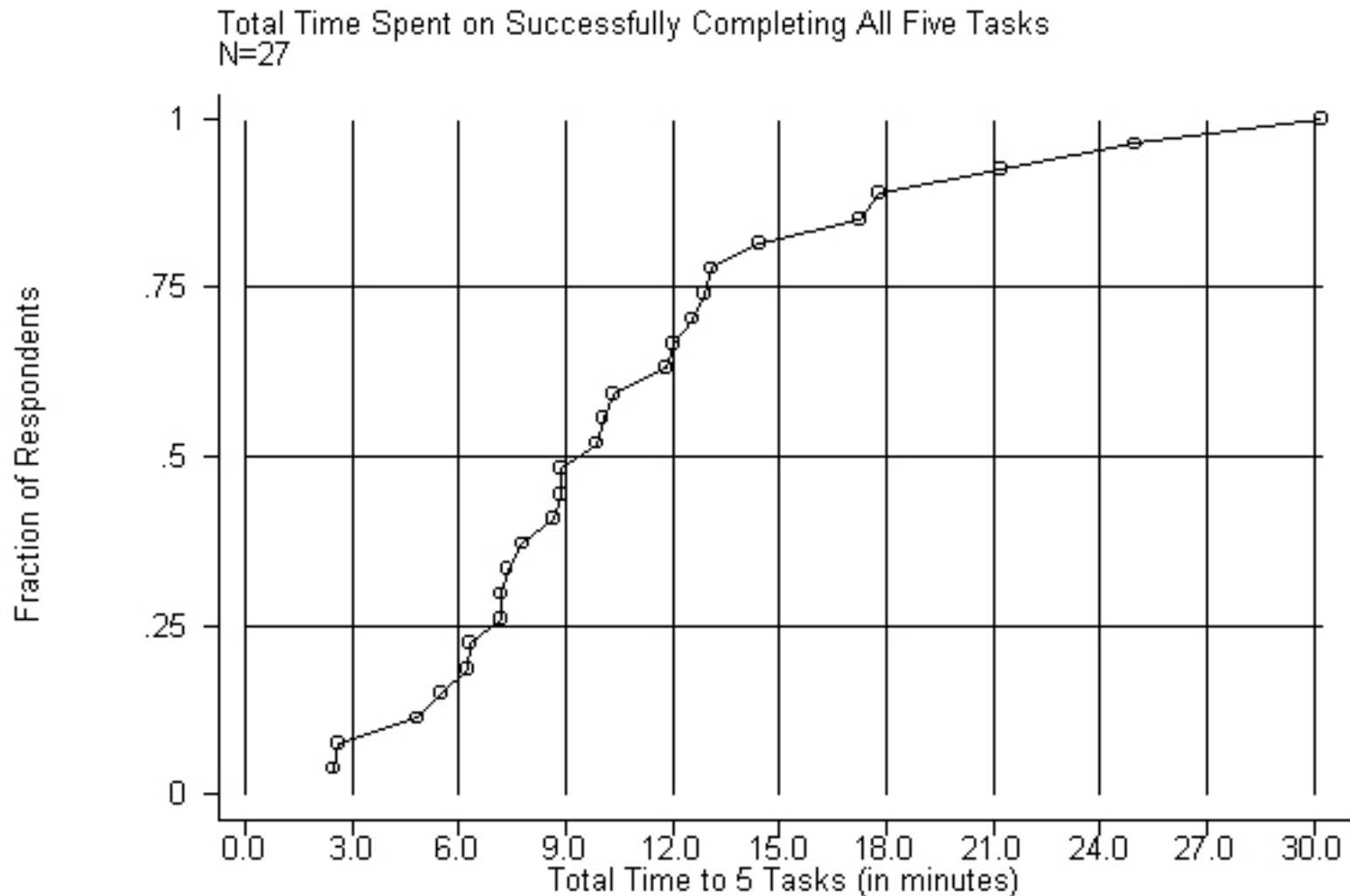
- (N = 54)

Task	Success Rate (%)	Mean (mins)	Standard Deviation	Minimum Time	Maximum Time (min)	N (success)
Music	94.44	1.55	1.67	5s	7.83	51
Tax forms	94.44	2.48	2.04	27s	8.75	51
Local events	87.04	2.18	2.03	24s	9.78	47
Kids' art	85.19	2.09	1.67	11s	8.05	46
Political info	61.11	3.79	3.10	27s	13.53	33

- Velký rozptyl – 2,5 – 33 min
- Polovina respondentů hotová do 12 minut

- Úspěšní ve všech úkolech (N = 27)
- 2,5 – 30,3 min
- Polovina do 9 min

Věk

Age by Decade	Mean Number of Tasks	Standard Deviation of Tasks	Average Time on Tasks (min)	Standard Deviation of Time	Number of Observations
10s	5	0.00	6.7	3.96	3
20s	4.67	0.49	8.2	3.97	12
30s	4.17	1.33	15.7	6.11	6
40s	4.21	0.58	14.0	6.94	14
50s	4.13	1.13	19.1	8.44	8
60s	3.75	1.49	13.5	6.49	8
70s+	3.33	1.15	24.4	7.50	3

- Mladší jsou rychlejší a v plnění úkolů úspěšnější
- Pohlaví – rozdíl ns.

Předchozí zkušenost s netem

Education	Mean Number of Tasks	Standard Deviation of Tasks	Average Time on Tasks (min)	Standard Deviation of Time	Number of Observations
Less than one hour	3.20	1.78	18.9	8.37	5
1-<7 hours	4.22	.93	13.7	7.90	27
7 or more hours	4.45	.67	12.7	6.80	22

- Rozdíl především mezi lidmi, kteří internet používají méně než hodinu týdně a všemi ostatními
- Počet let používání netu – rozdíl mezi těmi, co 2 roky a méně a všemi ostatními
  - Ale platí, že ti, co net používají méně, jsou starší – možný vliv věku
- Další ukázka toho, že lidé mají různé DS

Definice DS

- DS jako schopnost hledat informace
- To samo o sobě nestačí – patří sem i dovednost posuzovat získané informace, používat je, kriticky hodnotit (zjišťovat zdroje informací, účel jejich prezentace – reklama, ..), znát obecné konstrukce stránek, vědět, kdo je očekávaným publikem

Měření digital skills

- Pokud není zahrnuto přímé pozorování interakce s počítačem – obtížné..
- 3 základní přístupy:
- Měření rozsahu a hloubky online aktivit
  - Předpoklad, že čím více na internetu děláme, tím vyšší bude naše DS – neměří se DS, ale míra aktivit

- Online self-efficacy
  - Schopnost zvládat internet (jak moc si věřím, že s netem dokážu dobře zacházet)
  - Položky jako: Jak dobrý jsi v používání internetu?, Vím o internetu hodně věcí..
- Měření konkrétních dovedností
  - Předpoklad, že součástí DS jsou specifické dovednosti; ptáme se respondentů, zda je dokážou udělat
  - Příklad – nastavit filtrování stránek, zablokovat osobu, vytvořit jednoduché webové stránky

EUKO a DS

- Jejich přístup k měření:
- Všechny 3
  - Rozsah aktivit na internetu
  - Internet self-efficacy
  - Konkrétní dovednosti (s fokusem na safety skills)

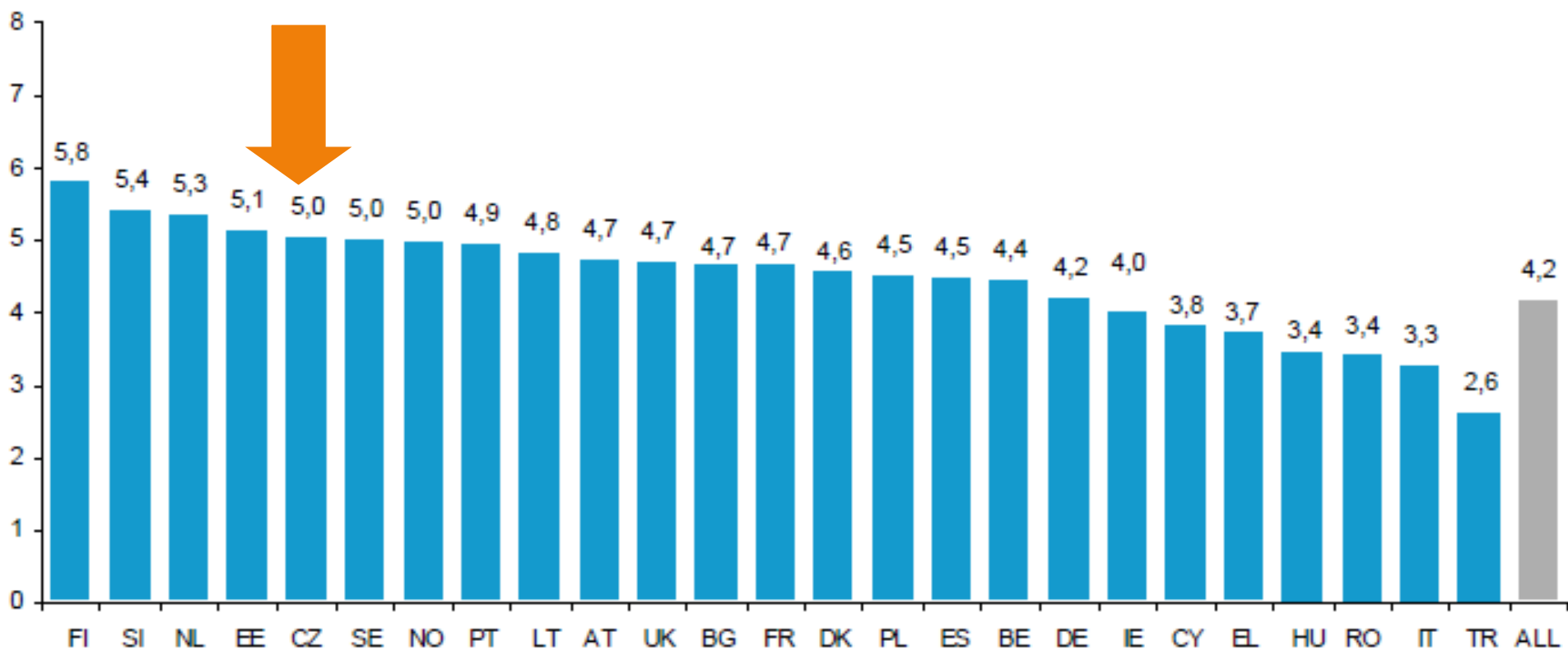
Dovednosti EUKO (11+)

- Celkově:
  - Průměrně umí 4 z 8
  - S věkem počet dovedností stoupá
  - O něco více dovedností mají chlapci
- 64 % umí přidat stránku do záložek a zablokovat zprávy
  - Druhý pohled: 36 % to neumí!

	11-12 year old		13-16 year old		
% who say they can...	Boys	Girls	Boys	Girls	All
Bookmark a website	52	45	72	70	64
Block messages from someone you don't want to hear from	45	46	72	72	64
Find information on how to use the internet safely	51	43	71	69	63
Change privacy settings on a social networking profile	34	35	65	66	56
Compare different websites to decide if information is true	43	37	64	62	56
Delete the record of which sites you have visited	37	29	63	59	52
Block unwanted adverts or junk mail/spam	36	32	61	56	51
Change filter preferences	15	12	41	29	28
Average number of skills	3.0	2.7	4.9	4.6	4.2

Digital skills podle zemí

- Průměr: 4,2, ČR: 5 dovedností

„Vím hodně věcí o tom, jak používat internet.“

- Online self-efficacy
- 12 % „není pravda“
- 49 % „trochu pravda“
- 39 % „zcela pravda“
- Starší si věří více, chlapci víc než dívky
- (jedna položka, slabé měření, ale pro představu)

„Vím toho o internetu víc než mí rodiče“

- Celkově:

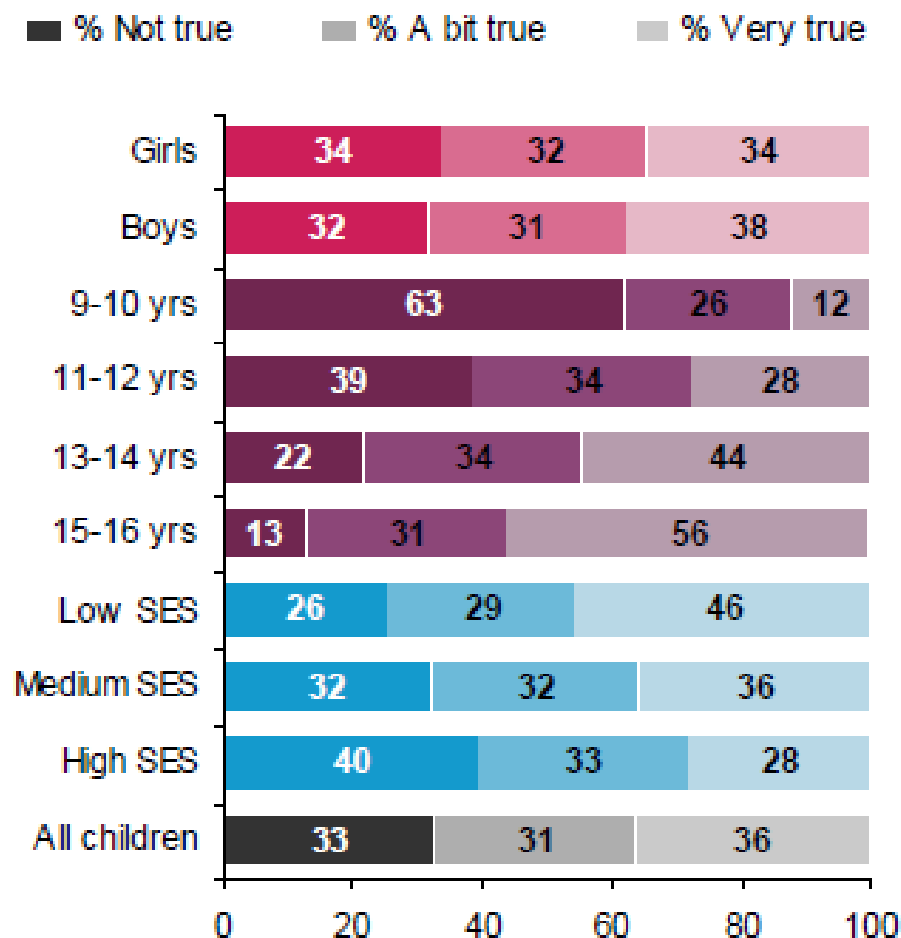
- 36 % „zcela pravda“
- 31 % „trochu pravda“
- 33 % „není pravda“

- SES:

- Děti z rodin s nižším SES si více věří

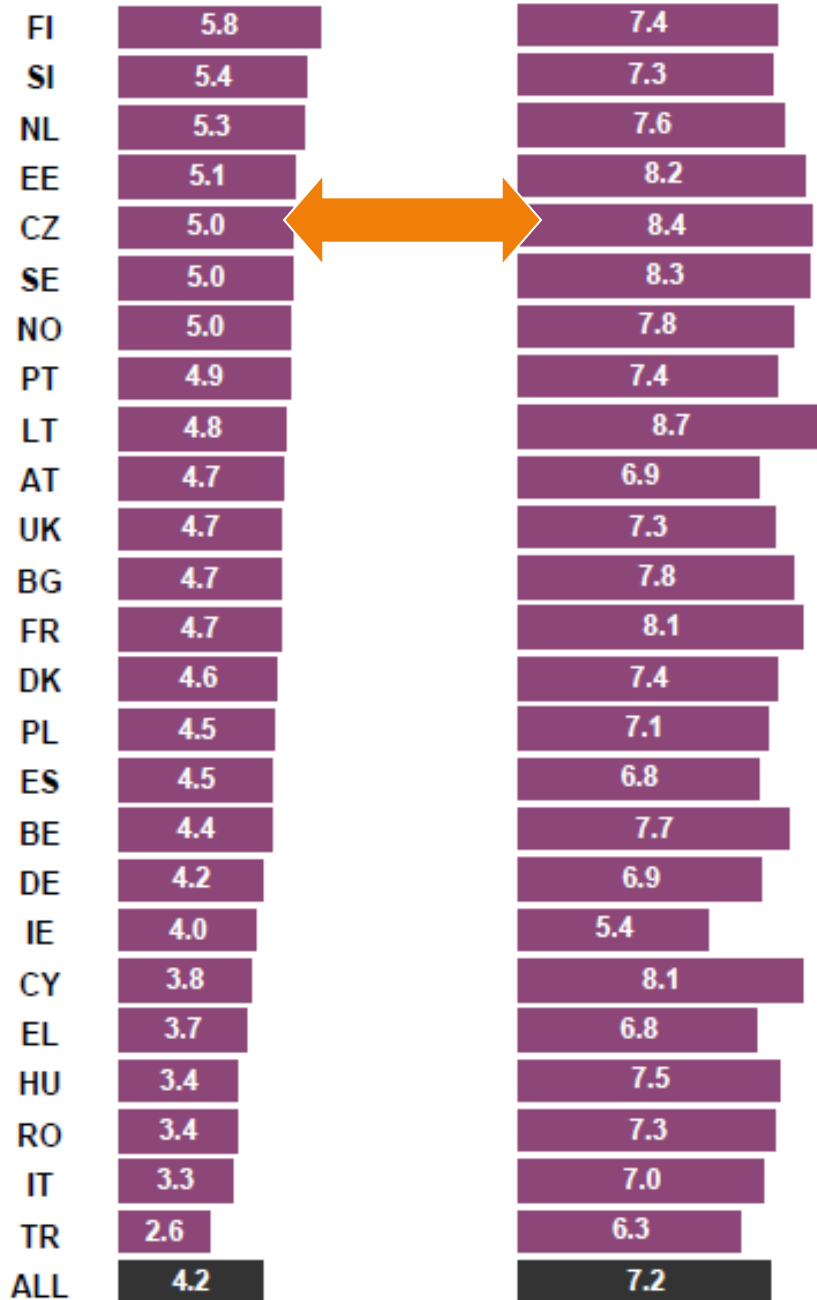
- Věk:

- Nejmladší – 63 % není pravda
- Nejstarší: 56 % zcela pravda

Average number of skills

Average number of activities

DS x aktivity

- Celkově:
  - 4,2 DS
  - 7,2 aktivit (ze 17)
- ČR:
  - 5 DS, 8,4 aktivit
- Pozitivní korelace

DS x SE x aktivity

- Zároveň pozitivně koreluje OSE s aktivitami ($r = 0,36$) a DS ($r = 0,43$)
- Proč je to důležité?
  - Zvýšením jednoho se mohou zvýšit ostatní
  - Tj. s větším množstvím aktivit se zvětšují DS a zároveň online sebedůvěra
  - → poté se předpokládá vyšší využívání pozitiv internetu

Důvěryhodnost informací na internetu

- Když hledáte informace a dostanete se na novou stránku (kterou vidíte poprvé), podle čeho se rozhodujete, že informaci ne/budete věřit?

Hubněte s námi
HUBNĚTE S GUARETOU!

Dieta plány
S NÁMI DOKÁŽETE ZHUBNOUT!

Dieta Guareta
DIETA, KTERÁ CHUTNÁ

CHCI ZHUBNOUT

KATEGORIE HUBNĚTE S GUARETOU

- DIETNÍ PLÁNY
- PŮDOBÝ
- PLUKNÝ A KOBÝ

pH Záznak

Kapky Prime pH
- kyslíkový katalyzátor

Novinky do Vašeho E-mailu
Jméno: _____
E-mail: _____

Napište nám
Jméno: _____
E-mail: _____
Zpráva: _____
Odeslat zprávu

pH Záznak - Zhubněte odkyslením

Uveďte do pohybu svoje pH! Využijte látkovou výměnu - cesta k ideální hmotnosti!

Uznávaný americký mikrobiolog a nutritionista, doktor Robert O. Young přichází i s manželkou a šéfkuchařkou Shelley s radikálním tvrzením, že hubnutí nesouvisí se sacharydy a kaloriemi. Problém s hmotností pomine, až když začneme **Fejit Jeho podstatu - kyseliny**. Tělo totiž zdržuje tuk jako ochranu před nadbytkem kyselin z běžné stravy. Stručně řečeno, netrpíme nadšou, ale překyselením. Kdyby tuk nechránil naše buňky, tkáně a orgány před kyselinami, zemřeli bychom. Tuky bychom tedy mít být vědci!

Jednoduchý program v knize se skládá ze sedmi kroků k ideální hmotnosti.

Dozvíte se i to, že:
- ideální hmotnosti dosáhneme konzumováním množství zdravých tuků a zelené zeleniny. Rozpuští se všechny tuk zadržující kyseliny a tělo ho už víc nebude potřebovat.
- také dostatečné hydratování těla vhodnou vodou dělá při hubnutí doslova zázraky
- zhubnout je možné jen správnými cvičením
- které potraviny zvyšují zásaditost organismu a které ho překyselují
- analýza krve na mikroskopické úrovni prozradí mnoho o zdravotním stavu

Celou knihou se jako niň táhnou svědectví mužů i žen, kteří nejenže zhubli pomocí šikovného programu ve stylu zázračného ná

pH v Měči

Prezentace Televizní Přednáška Tisk

Klikněte zde!

Jak vydělat peníze

!!! VYDĚLEJTE MINIMÁLNĚ 2 500,-KČ DENNĚ !!!

Chcete si snadno a rychle vydělat peníze pomocí Vašeho počítače? Nabízíme Vám jedinečnou šanci, jak toho snadno a bez potíží dosáhnout přímo z Vašeho domova.

Nesnažte se Vám něco prodat, ani z Vás vytáhnout peníze. Nabízíme Vám **BEZPLATNOU** radu.

Jistě jsi si všimli, že se každý den na internetu objevují stovky nabídek, které zaručují jednoduchý a rychlý přírůdek za pomoci práce doma. Na to existuje mnoho způsobů - některé jsou složitě a komplikované, některé především jednoduché, ale často jsou bohužel neúčinné.

My Vám především způsob, který je nejen jednoduchý, ale co je nejdůležitější - je hlavně účinný.

V věnujte nám několik minut a poznejte naši metodu vedoucí k dosažení vysokého výdělku přes internet! Nabízíme Vám revoluční metodu, díky níž dokážete vydělatv pomocí internetu z pohodlí Vašeho domova!

Kdo jsme?

Jsmo bývalí studenti Matematicko - fyzikální fakulty univerzity Karlovy v Praze. V posledních 15 letech se věnujeme analýzám pravděpodobnosti a statistickým metodám SPC, CPK a dalším. Již během studií jsme přišli na zajímavý způsob vydělávání peněz hraním rulety v internetových kasinech, díky čemuž jsme získali opravdu zajímavou částku...

Dnes již máme vyděláno dost peněz a proto jsme se rozhodli se o tuto naši revoluční metodu s Vámi podělit a umožnit i Vám vydělat zajímavé částky z pohodlí Vašeho domova.

Jak je možné vydělat 2 500,-Kč denně v internetových kasinech?

Uvažte si chutná a přitom zdravá jídla podle našich receptů. Jídla, která Vás nejen nasytí, ale současně i dodají Vašemu tělu živiny potřebné pro zdravé fungování Vašeho metabolismu. Recepty, všeobecné rady pro stravování podle Zázračného pH či inspirova v kuchyni najdete po kliknutí zde.

The New York Times

Wednesday, November 25, 2015 Today's Paper Video 36°F

World U.S. Politics N.Y. Business Opinion Tech Science Health Sports Arts Style Food Travel Magazine T Magazine Real Estate ALL

Tension With Russia Built Up Before Turkey's Downing of Jet

By ERIC Lipton, 48 minutes ago
President Recep Tayyip Erdogan had several unannounced reasons to allow Turkish pilots to open fire, analysts say, including his irritation with Russia over issues beyond Syria.

Tense but Peaceful Protests in Chicago After Video's Release

By MONICA DAVNEY and MITCH DRETTI, 42 minutes ago
Munster charges were filed against a police officer, Jason Van Dyke, in the death of Laquan McDonald, who was shot 16 times in 2014. A video of the fatal shooting was released Tuesday.

The Origins of Jihadist-Inspired Attacks in the U.S.

Since Sept. 11, 2001, most of the attackers in the United States who were motivated by extremist Islam were U.S.-born or naturalized citizens. None were refugees.

U.S.-born citizen

Naturalized citizen Green card Tourist visa No visa

Watching

The fashion photographer Bill Cunningham finds a surprise among New York's autumnal sportswear: **cobalt and sapphire blue.**

cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Žižka

Jan Žižka
Tento článek pojednává o českém husitském velitelovi a vojvodě. Další významy jsou uvedeny v článku *Jan Žižka (rozcestník)*.

Jan Žižka z Trocnova a Kalicha (1360, Trocnov – 11. října 1424 u Příblubce) byl významný husitský vojvodě českého původu, jenž je pokládán za otce husitské vojenské doteriny a současně za autora či mnohé jejího zjednatel a dělníka bojové techniky. tzv. "vození kralupy"^[1] Husitský je prototypem zmapovanou pozice čest jeho používání let. Zprávy o Žižkových glebových úspeších jsou nedostatečné, vycházejí lze pouze z kypších zmínek z několika náhodou zachovaných listin.^[2] siky Čemuž jeho žitostopis mnohdy zastává vzájemně protichůdné názory. Obecně je známo, že roku 1408 vyhlásil nepřátelství Rožmberkem a královskému městu České Budějovice a jako záškodník působil ve spoleku jatešho Matjáje vojce. Následující roku byl za spachých zločinů Václavem IV. emilován a posléze vstoupil do služeb polského krále Vladislava II. Jagiela. Pod vedením Jana Šikola z Lamberka se účastnil tažení proti lidu německých rytířů, avšak dříve není historicky doloženo, zda nepole v síle v Gornoludě. Dále se předpokládá, že po návratu z Polska pobýval jako královský úředník v Praze, kde se seznámil s kazácním mostem Jana Husa. V ledu roku 1419 byl jedním z četných účastníků první pražské demonstrace, avšak neposkytl své kolísavou podporu pražské radnice jako přičinnou loži než českou metropoli poutat a odstavit do Plzně. Pobíhél této bahty husitů dosáh svého prvního známého vítězství za pomoci vozové formace, nicméně po pěti měsících bojů s katolickou šlechtou byl rukou nepřítelů a prohlás se k nově vznikajícím Hradům na hoře Tábor. Tábořská městská obec jej zřel zvala jedním ze čtyř hejmanů, kterému patřel název post vojenského velitele. V průběhu pokračujících bojů utrpěl poranění dluhého oka a s nepříteli pravděpodobnosti zcela oslepl (oběhání hradu Tábor v červnu 1421). Ani střepota mu však nezabránila v čele husitských armád odbočit vojaka druhé křížové výpravy a posléze dále pokračovat v bojích s domácím i zahraničním nepřitelem. Počátkem roku 1423 se za ne zcela jasných okolností rozšel s některými představiteli Táboru a odeslal do východních Čech, kde začal formovat nově bratrstvo (tzv. Nový nebo Menší Tábor). Jeho vztahující víra v úspěchy však brzy narazily na zájmy pražanů a další měsíce se nesly ve znamení bojů mezi oběma husitskými frakcemi. Situace nakonec eskalovala do té míry, že Žižka českou metropoli obléhl a přiměl pražany vrát se mírové rozchovy (zář. 1424). Po uranení konfliktu oba husitské tábory upadly vprávu na Moravu, v jejím průběhu Žižkova část vojska obléhala hrady v Příblubci. Zde husitský vojvodě podlehli stranou osamocení, jehož příčinou byl patrně neúspěšný záměrný proces. Důležitým objevem, který znamenal alespoň částečný úspěch z doprovedení útoku spjatých v Žižkova osobou, byl nálezn tzv. Čáslavské knihy při archeologickém průzkumu prováděném v roce 1910 v kostele sv. Petra a Pavla v Čáslavi. Po dohledných vědeckých analýzách bylo určeno, že se pravděpodobně jedná o jeden z kosterních ostatků husitského vojvodě.

Článek	Uživatel
1	18865 (1360–1409)
2	Zbojnická léta (1409–1409)
3	Záložník a královský čeládík (1410–1419)
4	Husitský hejman (1419–1424)
5	1. Rok 1419
6	2. Rok 1420
7	3. Rok 1421
8	4. Rok 1422
9	4.5. Rok 1423
10	4.6. Rok 1424
11	5. Možné přímý Žibový smrt
12	6. Dámyjny význam
13	7. Osobnost
14	8. Žižkova příležitost
15	9. Čáslavská kniha
16	10. Odznaky
17	10.1. Práznost
18	10.2. Reference
19	10.3. Reference
20	Norská rymarka

Jan Vilimek: možná poobota Jana Žižby

Jan Žižka z Trocnova a Kalicha

Narození: 1360[?]
Trocnov

Úmrtí: 11. října 1424
Příblubov

Vojenská kariéra

Hodnost: Hejman

Války:

- Velká válka
- Husitské války

Býly:

- Člba u Náměstí
- Člba u Sudoměře
- Člba u Masé Vožce
- Člba u Polkú na Sázkavu
- Člba na Vířově
- Člba u Paněškové Bory
- Člba u Žučic
- Člba u Kulné Hory

Důvěryhodnost informací

- Hodně populární téma v marketingové oblasti
  - Důvěra v produkt/službu/eshop...
- Ale i jinde: informace o zdraví, o

Důvěryhodnost informací

- Internet je čím více populární zdroj pro vyhledávání informací
- Levný prostředek pro šíření informací – různé kvality
- „leveling effect“ – stejná dostupnost informací = v očích uživatelů stejná úroveň důvěryhodnosti autorů

- **→ rozpoznání „dobrých“ informací online od „špatných“ je čím dál důležitější**
  - (je to jednak součást digital literacy a jednak se základ až tak neliší od informací offline – kritické myšlení)

Důvěryhodnost informací

- Metzger (2007)
- 5 kritérií hodnocení informací (i offline)
  - Přesnost – do jaké míry je daná stránka bez chyb, zda se informace dají ověřit, spolehlivost informací
  - Autorství – kdo je autorem, jaká je jeho odbornost, zda je zde uvedený kontakt nebo organizace..
  - Objektivita – identifikace účelu zveřejnění informace, reklama, politika?, porozumění odkazů a sponzorovaných odkazů
  - Aktuálnost
  - Rozsah (pokrytí tématu) – šíře a hloubka informace

Check-list přístupy

- Presence of date stamp showing information is current
- Source citations
- Citations to scientific data or references
- Author identification
- Author qualifications and credentials
- Presence of contact information
- Absence of advertising
- Presence of privacy and security policies
- Certifications or seals from trusted third parties
- Professional, attractive, and consistent page design, including graphics, logos, color schemes, etc.
- Easy navigation, well-organized site
- Sponsorship by of external links to reputable organizations
- Notification/presence of editorial review process or board
- Absence of broken links
- Professional appearance
- Download speed
- Message relevance, tailoring
- Interactive features (e.g., search capabilities, confirmation messages, quick customer-service responses)
- Past experience with source/organization (reputation)
- Domain name and URL (suffix)
- Ability to verify claims elsewhere (e.g., external links)
- Comprehensiveness of information provided
- Ranking in search engine output
- Paid access to information
- Plausibility of arguments
- .....

Vyžadují množství času, ne vždy jsou všechny body relevantní pro každou stránku, méně bodů nemusí automaticky znamenat méně kvalitní informace

Kontextový model hodnocení

- Namísto check-listových
- Meola (2004)

- Free web & fee-based web

- Důraz na externí ověření
- (a) *promoting peer- and editorially reviewed resources*
  - doporučení od odborníků, naučit uživatele, jaké stránky poskytují „dobré“ informace
- (b) *comparing information*
  - porovnání online zdrojů s jinými online zdroji, s offline zdroji, s odborníky
- (c) *corroboration*
  - hledání potvrzení informace, syntéza informací z různých zdrojů

Jak často tato kritéria uplatňujeme

- Celkově: napříč vzorky a kritérii nejčastější odpovědi – „občas“ a „zřídka“
- Nejvíc ty, které dají nejméně práce

TABLE 1. Frequency of verification behaviors across each sample and overall.

	Dataset (<i>M</i>)					Overall <i>M</i>	
	Year data collected: Population sampled: <i>N</i> =	1999 students 718	1999 nonstudents 323	2000 students 485	2001 students 300		2001 nonstudents 274
Check to see if the information is current.		3.18	3.21	2.68	3.16	3.66	3.18
Consider whether the views represented are facts or opinions.		2.88	2.95	3.02	3.10	3.61	3.11
Check to see that the information is complete and comprehensive.		3.04	2.91	2.90	3.09	3.26	3.04
Seek out other sources to validate the information.		2.57	2.82	2.85	2.79	3.38	2.88
Consider the author's goals/objectives for posting information.		2.65	2.69	2.39	3.03	3.15	2.78
Check to see who the author of the Web site is.		2.25	2.51	1.85	2.43	3.02	2.41
Look for an official "stamp of approval" or a recommendation from someone you know.		2.20	2.45	N/A	2.43	2.96	2.51
Check to see whether the contact information for that person or organization is provided on the site.		2.09	2.31	2.10	2.27	2.91	2.34
Verify the author's qualifications or credentials.		1.97	2.25	1.78	2.09	2.61	2.14

Note. 1 = never, 2 = rarely, 3 = occasionally, 4 = often, 5 = all the time.

Please see the following citations for detailed information about the sample and questionnaire items (Flanagin & Metzger, 2000, 2007; Metzger, Flanagin, & Zwarun, 2003).

Fogg et al. (2003)

- N = 2648 respondentů hodnotilo důvěryhodnost několika webových stránek
- Obecně 4 velké kategorie
  - Prezentace stránky – design, funkčnost (odkazů..), navigace,.. – nejčastěji používaná kategorie k hodnocení (46 % respondentů ji nějak zmínilo)
  - Informace na stránce – jejich organizace, šíře/hloubka, srozumitelnost..
  - Motivy – prodej, reklamy, sponzorství..
  - Reputace zdroje – rozpoznání jména (autora, organizace..), předchozí zkušenost se stránkou, afiliace na jiné authority..

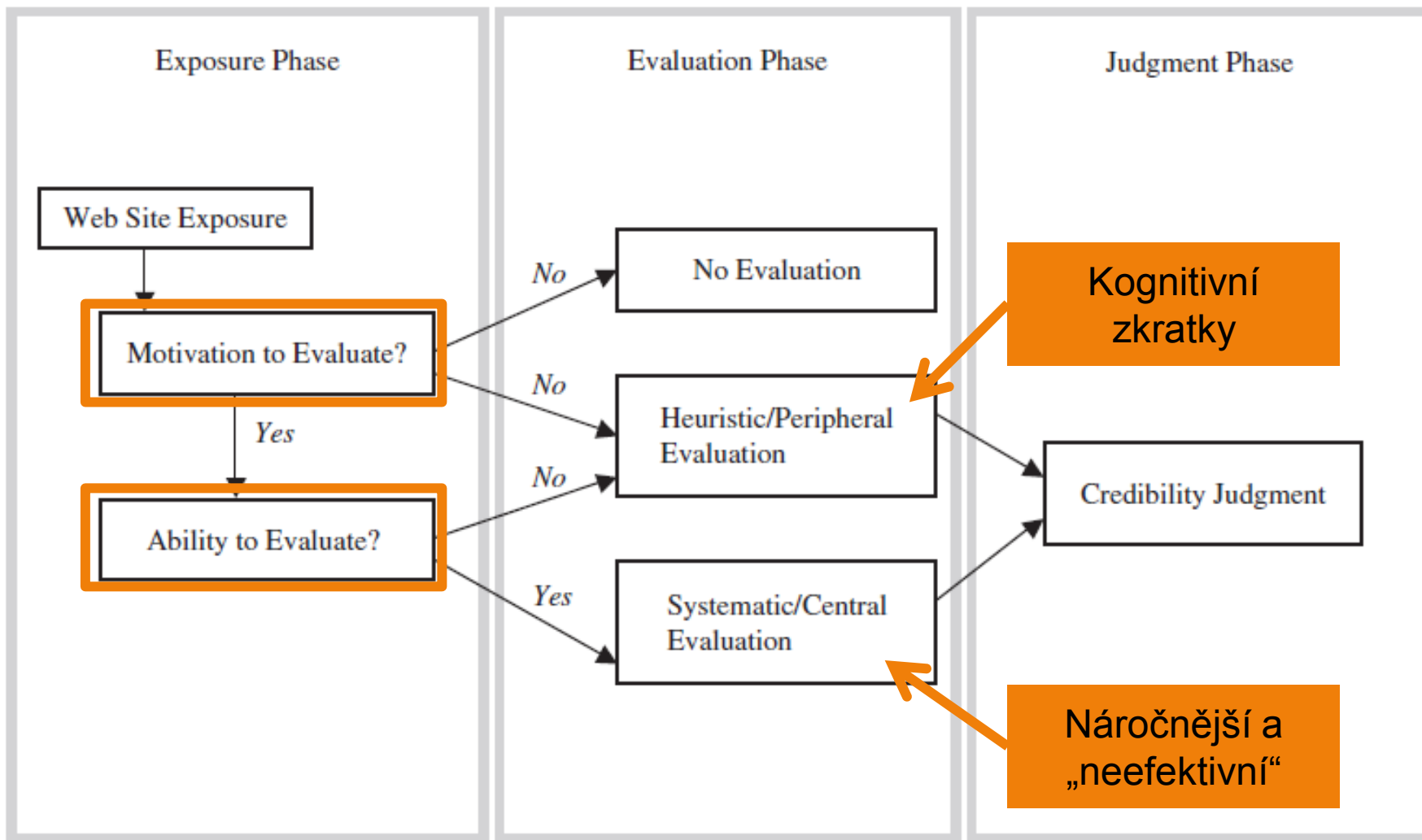

FIG. 1. Elements of a dual processing model of Web site credibility assessment.

Všechny tyto výzkumy ukazují

- Že lidé si usnadňují práci a používají spíše povrchní kritéria
- Nevšímají si aktuálnosti informací
- Často hodnotí jen na základě jednoho
  - Často podle designu

Co s tím (pokud je nízká motivace)

- Check-listy nemají smysl
- Kontextuální přístup je rovněž náročný
- Je potřeba uživatelům co nejvíc usnadnit práci
- Ověření důvěryhodných třetích stran
  - Seals of approval
- Filtrování na úrovni vyhledávání
- Upozorňování na PP
- ...

Literatura

- Buckingham, D. (2006). Defining digital literacy - What do young people need to know about digital media? *Nordic Journal of Digital Literacy*, 4.
- Eshet-Alkalai, Y. & Chajut, E. (2009). Changes Over Time in Digital Literacy. *CyberPsychology & Behavior*, 12(6).
- Gunkel, D.J. (2003). Second thoughts: toward a critique of the digital divide. *New Media & Society*, 5(4), 499-522.
- Fleischmann, A., Sieverding, M., Hespeneide, U., Weiß, M., & Koch, S. C. (2016). See feminine–Think incompetent? The effects of a feminine outfit on the evaluation of women's computer competence. *Computers & Education*, 95, 63-74.
- Hargittai, E. (2002). Second Level Digital Divide: Differences in People's Online Skills. *First Monday*, 7. From: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/942/864>
- Hargittai, E., & Shafer, S. (2006). Differences in actual and perceived online skills: The role of gender. *Social Science Quarterly*, 87(2), 432-448.
- Helsper, E.J., & Eynon, R. (2010). Digital natives: where is the evidence? *British Educational Research Journal*, 36(3), 503-520.
- Livingstone, S. (2004). Media literacy and the challenge of new information and communication technologies. *The Communication Review*, 7, 3–14.
- Lobe, B., Livingstone, S., Ólafsson, K. and Vodeb, H. (2011). *Cross-national comparison of risks and safety on the internet: Initial analysis from the EU Kids Online survey of European children*, London: EU Kids Online, LSE
- Metzger, M.J. (2007). Making Sense of Credibility on the Web: Models for Evaluating Online Information and Recommendations for Future Research *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58(13). 2078-2091.
- Ono, H., & Zavodny, M. (2016). Internet and Gender. In N. A. Naples (Ed.), *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Gender and Sexuality Studies*.
- Peter, J., & Valkenburg, P.M. (2006). Adolescents' internet use: Testing the “disappearing digital divide” versus the “emerging digital differentiation” approach. *Poetics*, 34, 293-305.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On The Horizon - The Strategic Planning Resource for Education Professionals*, 9 (5),
- Selwyn, N. (2004). Reconsidering political and popular understandings of the digital divide. *New Media & Society*, 6(3), 341-362.